

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації «Управління розвитком подієвого туризму в регіоні», виконаної аспірантом кафедри туризму Вовк Катериною Михайлівною для здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 242 «Туризм»

Рецензенти у складі доктора економічних наук, доцента Птащенко О. В. та кандидата економічних наук, доцента Погуди Н. В. рішенням вченої ради Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця (протокол № 3 від 31.08.2020 р.) призначені для проведення попередньої експертизи дисертації «Управління розвитком подієвого туризму в регіоні», виконаної аспірантом кафедри туризму Вовк Катериною Михайлівною для здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 242 «Туризм», на основі вивчення і аналізу дисертації та наукових публікацій Вовк К. М. та за результатами фахового семінару, який відбувся на розширеному засіданні кафедри Туризму ХНЕУ ім. С. Кузнеця (протокол № 4 від 19.10.2020 р.) дійшли висновку про таке:

1. Науковий рівень дисертації відповідає діючим вимогам до атестації здобувачів ступеня доктора філософії, а саме Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою КМУ від 06.03.2019 р. № 167, а саме:

щодо пункту 10 – дисертація є кваліфікаційною науковою працею, виконаною особисто здобувачем, характеризується єдністю змісту, має встановлену вимогами структуру: анотацію, вступ, три розділи, висновки, список використаних джерел, додатки, містить наукові положення, що мають наукову новизну, істотне значення в галузі туризму.

Актуальність теми дослідження.

В умовах глобалізації та інформатизації суспільства все більше значення набуває сфера послуг, вагомим сектором якої є туристичний. За даними Всесвітньої туристичної організації на початок 2020 року на цей сектор припадало близько 30 відсотків світового експорту послуг та 300 мільйонів робочих місць у всьому світі. Вагомою складовою туристичної галузі є подієвий туризм. Прямі надходження до світового ВВП від проведення тільки ділових заходів склали 1,07 трлн. доларів у 2019 році. Кожен учасник цільового заходу витрачає втричі більше ніж звичайний турист. Але зростаючі обмеження на пересування людей, викликані світовою пандемією, дуже сильно вплинули на сектор туристичних послуг. З метою протидії наслідкам Covid-19 Всесвітня Рада з подорожей та

туризму розробила план відновлення туристичної галузі, головною ідеєю в якому є посилення системи безпеки на всіх рівнях та послаблення режиму перетину кордонів для країн зі схожою епідеміологічною ситуацією на короткий часовий термін. Тому актуальним є розробка регіональних заходів, які дозволяють керувати туристичними потоками з урахуванням часового терміну перебування споживачів туристичних послуг. З цієї точки зору доцільним є використання ресурсів подієвого туризму, оскільки керуваність туристичним потоком можливо підвищити шляхом реалізації комплексу подієвих заходів. Саме тому є актуальною розробка системи управління розвитком подієвого туризму в регіоні.

Наукова новизна. Результати дослідження дисертанта мають різний ступінь наукової новизни, основні положення якої полягають у такому:

удосконалено:

методичні рекомендації щодо формування моделі залежності рівня економічного розвитку регіону від динаміки туристичного потоку, що на відміну від існуючих, включає інтегрований показник розвитку туристичної інфраструктури та дозволяє спрогнозувати ефект впливу організованої події на соціально-економічний розвиток регіону з урахуванням змін за певний проміжок часу;

процедуру моделювання економічної поведінки споживача туристичного продукту як багатокритеріальної задачі, що на відміну від існуючих, враховує чинники, що впливають на економічну поведінку споживача, базується на необхідності оперативного прийняття рішення у турбулентному середовищі, та дозволяє спрогнозувати напрями поведінки споживача в умовах невизначеності відповідно до раціональності або ірраціональності його споживчого вибору з урахуванням ситуативних характеристик;

методичний підхід до дослідження мотиваційних аспектів економічної поведінки споживачів продуктів регіонального подієвого туризму, що базується на сукупності визначення загальних характеристик та категорій потенційних споживачів організованої події та дозволяє сфокусувати увагу на частоті і інтенсивності певного типу організованих подій, сприяє розвитку подієвого туризму й формуванню ефективної стратегії управління регіоном в цілому;

комплексний підхід до управління розвитком подієвого туризму в регіоні, що, на відміну від існуючих, дозволяє забезпечити збереження ресурсів регіону шляхом використання потенціалу події, існуючого туристичного потенціалу регіону, та сприятиме сталому соціально-економічному розвитку регіону через системну реалізацію подієвих заходів;

дістали подальшого розвитку:

визначення поняття «подієвий туризм», який, на відміну від існуючих, відмінністю якого є комплексний підхід, в якому подія є складним, не тільки соціально-економічним, але й емоційним чинником впливу на споживача, із сукупністю заходів щодо її організації, місця і часу проведення та є інструментом формування і координації туристичних потоків;

процес взаємодії бізнесу, освіти та культурно-соціальної сфери економіки, який, на відміну від існуючих, враховує системоутворюючий фактор – подієвий туризм, що дозволяє на основі визначених чинників впливу створити систему управління розвитком подієвого туризму регіону, провести оцінку потенційних можливостей території та досягти синергетичного ефекту розвитку суміжних галузей завдяки організації подієвих туристичних заходів, що збільшить позитивний очікуваний економічний ефект і знизить ймовірні ризики за результатами прийняття маркетингових та управлінських рішень.

Практична цінність розробок підтверджується їх застосуванням у діяльності Департаменту міжнародного співробітництва Харківської міської ради, що засвідчує довідка № 723/1/01-01-26 від 11.09.2019 р.

Практична цінність окремих результатів підтверджуються їх впровадженням у діяльність різних господарчих підприємств, зокрема: в діяльність ФОП ГЛАДКИЙ ЮРІЙ МИКОЛАЙОВИЧ прийнята до впровадження комплексна програма просування туристичного продукту в сфері івент-туристичної діяльності (довідка № 28/4 від 31.12.2017 р.); прийняті до впровадження рекомендації щодо організації подієвих заходів із застосуванням 3-D технології (довідка № 04/4 від 15.06.2018 р.); в діяльність ФОП СМАЛЬЧЕНКО ВЯЧЕСЛАВ МИКОЛАЙОВИЧ прийняті до впровадження рекомендації щодо розробки стратегії диверсифікованого росту підприємства із застосуванням інструментарію подієвого туризму (довідка № 32/2 від 31.12.2019 р.).

Оформлення дисертації відповідає діючим вимогам, затвердженим Наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40. Робота виконана в науковому стилі, її зміст викладено в логічній послідовності розв'язування завдань дослідження.

Щодо пункту 11 – всі наукові результати дисертації опубліковані, апробація результатів є достатньою. У відкритому друці за темою дисертації опубліковано 22 праці, у тому числі: 1 стаття у періодичному науковому виданні іншої держави, що входить до Організації економічного співробітництва та

розвитку і Європейського Союзу (Республіка Польща), 5 статей в наукових фахових виданнях України, які включені до міжнародних наукометричних баз, у тому числі 1 підрозділ у монографії (Республіка Польща), 15 тез доповідей та матеріалів конференцій. Загальний обсяг опублікованих праць за темою дисертації становить 6,47 ум.-друк. арк., з них особисто здобувачем належить 5,13 ум.-друк. арк.

Здобувач також має одне Свідоцтво про реєстрації авторського права на твір «Теоретична сутність поняття «подієвий туризм» та прикладні аспекти його використання» № 99488 від 03.09.2020 р.

В опублікованих працях здобувача повністю відображено сутність та зміст отриманих результатів дослідження та їхня наукова новизна. Результати дослідження доповідались і отримали позитивну оцінку на міжнародних науково-практичних конференціях. З огляду на це апробація результатів дисертаційної роботи є достатньою.

Публікації, що відтворюють наукові результати дисертації:

Статті, у періодичних наукових виданнях інших держав, які входять до Організації економічного співробітництва та розвитку та Європейського Союзу:

1. Наумік-Гладка К.Г., Вовк К.М. Аспекти функціонування МІСЕ – туризму в рамках розвитку подієвого туризму в регіоні. *Science Review, Scientific Educational center*. 2019. № 5 (22). Р. 18–25.

Особистий внесок здобувача: розроблено структурну схему взаємодії сфер бізнесу, науки, культури та події з використанням комплексності МІСЕ туризму.

Статті у фахових виданнях і наукових виданнях, що входять до міжнародних наукометричних баз:

2. Нейроекономічний підхід щодо розвитку підприємницької івент-діяльності. *Вісник ХНАМГ ім. О.М. Бекетова НТЗ «Комунальне господарство міст» Серія: Економічні науки*. 2017. № 138. С. 33–38.

Особистий внесок здобувача: запропоновано враховувати критерій часу, як фактор впливу на прийняття рішення при організації подієвих заходів.

3. Вовк К.М. Подієвий туризм як чинник розвитку Харківського регіону. *Збірник наукових праць «Управління розвитком»*. 2018. № 2 (192). С. 21–28.

4. Вовк К.М. Напрями розвитку сфери івент-туристичної діяльності Харківського регіону при застосуванні 3-D технології. *Вісник ХНАМГ ім. О. М. Бекетова НТЗ «Комунальне господарство міст» Серія: Економічні науки*. 2018. № 1. С. 337–342.

5. Вовк К.М. Організація івент-туристичної діяльності в процесі

невербальної комунікації. *Науковий вісник Херсонського державного економічного університету. Серія: Економічні науки*. 2018. № 32/18. С. 60–64.

6. Вовк К.М. Теоретична сутність поняття «подієвий туризм» та прикладні аспекти його використання. *Проблеми і перспективи економіки та управління. Чернігівський національний технологічний університет*. 2019. № 3. С. 184–191.

Розділ у монографії

7. Наумік-Гладка К.Г., Скориніна-Погребна О.В., Вовк К.М. Критерии повышения эффективности функционирования сферы услуг при организации ивент-туристической деятельности в регионе (на примере отельно-ресторанного бизнеса). *Modern technologies of society development Edited by Marian Duczmal Tetyana Nestorenko Collective Scientific Monograph, Opole, Publishing House WSZiA*. 2019. С. 161–164.

Особистий внесок здобувача: визначено основні критерії впливу подієвого туризму на функціонування сфери послуг.

Публікації за матеріалами конференцій:

8. Вовк К.М. Розвиток подієвого туризму в Україні. *Туристичний бізнес: світові тенденції та національні пріоритети*: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (Харків, 27 жовтня 2017 р.). Х: ХНУ ім. В.Н. Каразіна, С. 307–308.

9. Вовк К.М. Підприємницька діяльність як інструмент розвитку подієвого туризму. *Формування ефективної моделі розвитку підприємства в умовах ринкової економіки*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Житомир, 2 – 3 листопада 2017 р.). Житомир: ЖДТУ. С. 463–467.

10. Вовк К.М. Подієвий туризм як стратегія розвитку регіону. *Фінансова спроможність об'єднаних територіальних громад: очікування та реалії*: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (Рівне-Луцьк, 29–30 листопада 2017 р.). Рівне-Луцьк. Рівне: Волин. береги, 2017. С. 87–88.

11. Вовк К.М. Інформаційна складова подієвого туризму. *Сучасні проблеми управління підприємствами: теорія та практика*: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (Харків, 29-30 березня 2018 р.). Х: Видавництво «НТМТ», 2018. С. 197–198.

12. Вовк К.М. Маркетинг в сфері івент-туристичної діяльності. *Маркетинг і менеджмент в системі національних і світових економічних інтересів*: матеріали III міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (Кривий Ріг, 19 січня 2019 р.). Кривий Ріг: ДонНУЕТ ім. М. Туган-Барановського, 2019. С. 69–71.

13. Vovk K. The event tourism as a component part of brand development

strategy in Ukraine. *Розвиток європейського простору очима молоді: економічні, соціальні та правові аспекти*: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (Харків, 27 квітня 2018 р.). Х: ХНЕУ ім. С.Кузнеця, 2018. С. 841–844.

14. Вовк К.М. Ділові аспекти подієвого туризму -концепція та перспективи розвитку в Харківському регіоні. *Економічний розвиток і спадщина Семена Кузнеця*: матеріали міжнародної наукової конференції (Харків, 31 травня - 1 червня 2018 р.). Х: ХНЕУ ім. С.Кузнеця, 2018. С. 25–26.

15. Vovk K. Management of the development of scientific tourism. *Сучасні проблеми менеджменту*: Матеріали XIV Міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 19 жовтня 2018 р.). К: НАУ, 2018. С. 49–51.

16. Наумік-Гладка К.Г., Вовк К.М. Роль подієвого туризму у відновленні рекреаційних територій. *Digital and innovative economy processes, strategies, technologies*: матеріали міжнародної наукової конференції (Кельце, 25 січня 2019 р.). Poland: Baltija Publishing, 2019. С. 154–156.

Особистий внесок здобувача: визначено подієвий туризм як інструмент координації туристичних потоків з метою відновлення рекреаційних територій.

17. Наумік-Гладка К.Г. Розвиток компетенцій персоналу івент-туристичної діяльності. *Економічний розвиток і спадщина Семена Кузнеця*: матеріали міжнародної наукової конференції (Харків, 31 травня - 1 червня 2019 р.). Х: Видавництво ХНЕУ ім. С.Кузнеця, 2019. С. 374–375.

Особистий внесок здобувача: визначено емоційні складові, що мотивують потенційних споживачів туристичних послуг приймати рішення щодо прийняття участі в організованій події.

18. Вовк К.М. Роль подієвого туризму у просуванні гастрономічних турів. *Традиції та інновації харчування туристів*: матеріали міжнародної науково-практичної конференції здобувача вищої освіти і молодих учених (Харків, 10 жовтня 2019 р.). Х: ХДУХТ, 2019. С. 114–119.

19. Вовк К.М. Подієвий туризм як частина стратегії розвитку регіону. *Менеджмент суб'єктів господарювання: проблеми та перспективи розвитку*: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (Житомир, 19–21 грудня 2019 р.). Житомир: Житомирська політехніка, 2019. С. 547–549.

20. Вовк К.М. Стратегія подієвого туризму в організації регіональних виставок як спосіб ефективного просування національного туристичного продукту на міжнародні ринки. *Туристичний бренд як фактор формування позитивного іміджу України на світовому ринку*: матеріали II Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (Львів, 20 лютого 2020 р.). Львів: ЛІЕТ, 2020. С. 282–284.

21. Гурьянова Л.С., Вовк Е.М. Влияние событийного туризма на уровень социально-экономического развития региона: эконометрический анализ. *Сучасні проблеми моделювання соціально-економічних систем*: матеріали XII міжнародної науково-практичної конференції (Братислава-Харків, 9-10 квітня 2020 р.). Х: ВШЕМ, ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020.

Особистий внесок здобувача: визначено вплив подієвого туризму на економічний розвиток регіону.

22. Вовк К.М. Вплив туристичної діяльності на відновлення рекреаційних територій. *Фізичне виховання та спорт в закладах вищої освіти*: матеріали I Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (Харків, 22 травня 2020 р.). Х: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. С. 83–86.

Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір

23. Вовк К.М. Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір. Літературний письмовий твір наукового характеру «Теоретична сутність поняття «подієвий туризм» та прикладні аспекти його використання». – № 99488 від 03.09.2020 р.

Науковий рівень дисертації відповідає діючим вимогам пункту 12 Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою КМУ від 06.03.2019 р. № 167 – **всі наукові результати, що виносяться на захист і висвітлені у дисертації, одержані особисто здобувачем.** Дисертаційна робота є самостійно виконаною кваліфікаційною науковою працею, в якій викладено авторський підхід до розробки теоретичних і методичних положень та рекомендацій з управління розвитком подієвого туризму в регіоні.

У дисертаційній роботі особисто авторкою розвинене визначення поняття «подієвий туризм»; розроблено модель взаємодії бізнесу, освіти та культурно-соціальної сфери економіки із системо утворюючими фактором подієвий туризм; розроблено методичний підхід до дослідження мотиваційних аспектів економічної поведінки споживачів продуктів регіонального подієвого туризму; комплексний підхід до управління розвитком подієвого туризму в регіоні; удосконалено модель залежності рівня економічного розвитку регіону від динаміки туристичного потоку; модель поведінки споживача туристичного продукту з урахуванням необхідності оперативного прийняття рішення у змінному середовищі.

Усі результати, які винесено автором на захист, отримані самостійно і містяться в опублікованих роботах. У роботах, опублікованих у співавторстві, використані тільки ті ідеї, положення та розрахунки, які є результатом особистих

наукових пошуків. Особистий внесок дисертанта у колективні наукові роботи конкретизовано у списку праць здобувача, наведеному вище.

2. Загальний висновок. Подана на рецензування дисертаційна робота «Управління розвитком подієвого туризму в регіоні» здобувача Вовк Катерини Михайлівни відповідає спеціальності 242 – «Туризм», відповідає вимогам до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії, а саме вимогам пунктів 9, 10, 11 і 12 Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою КМУ від 06.03.2019 р. № 167.

Авторка роботи, Вовк Катерина Михайлівна, може бути представлена до публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 24 «Туризм» зі спеціальності 242 «Туризм».

3. Рішенням фахового семінару, проведеного на розширеному засіданні кафедри туризму (протокол № 4 від 19.10.2020 р.), УХВАЛИЛИ:

1. Визнати, що дисертаційна робота «Управління розвитком подієвого туризму в регіоні» здобувача Вовк Катерини Михайлівни відповідає спеціальності 242 «Туризм».

2. Визнати, що Вовк Катериною Михайлівною опубліковано по темі дисертації 22 наукові праці, які розкривають основний зміст дисертації, відображають наукову новизну отриманих результатів і відповідають вимогам пунктів 11 і 12 Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою КМУ від 06.03.2019 р. № 167.

3. Визнати, що дисертаційна робота «Управління розвитком подієвого туризму в регіоні» здобувача Вовк Катерини Михайлівни відповідає вимогам, що ставляться до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії, а саме вимогам пунктів 9, 10, 11 і 12 Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою КМУ від 06.03.2019 р. № 167.

4. Рекомендувати вченій раді університету розглянути у якості опонентів за дисертацією Вовк Катерини Михайлівни на тему «Управління розвитком подієвого туризму в регіоні» таких учених:

Бойко Маргарита Григорівна, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри готельно-ресторанного бізнесу, Київський національний торговельно-економічний університет, Міністерство освіти і науки України;

Труніна Ірина Михайлівна, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри бізнес-адміністрування, маркетингу і туризму, Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського, Міністерство освіти і науки України.

5. Рекомендувати дисертацію Вовк К.М. на тему «Управління розвитком подієвого туризму в регіоні» до публічного захисту у спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 242 «Туризм» після її утворення рішенням МОН України та опублікування на сайті МОН України відповідного наказу.

23.10.2020 р.

Рецензенти:

д. е. н, доцент,
професор кафедри міжнародного
бізнесу та економічного аналізу
ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Олена Птащенко

к. е. н, доцент, доцент кафедри
туризму
ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Наталія Погуда

23.10.2020 р.

Підписи засвідчую:
вчений секретар ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Оксана Писарчук